

Uluslararası Eğitimde Mükemmellik Arayışı Dergisi (UEMAD)

<http://www.emad.elayayincilik.com/>

ISSN: 2980-0021

Temel Eğitim Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitime Yönelik Görüşleri¹

Fatma Öre², Meltem Yalın Uçar³

Öz

Bu çalışmanın amacı, farklı kademelerde ve farklı branşlarda görev yapmakta olan temel eğitim öğretmenlerinin, hizmetiçi eğitim'e ilişkin görüşlerini betimlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışma nicel betimsel yöntem ile gerçekleştirilmiş ve elde edilen bulgular sıklık çözümlemesi ile betimlenmiştir. Araştırma, İzmir-Gaziemir ilinin devlet okullarında görev yapan 88 kadın ve 45 erkek olmak üzere 133 öğretmen ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın verileri, uzman görüşü alınarak araştırmacı tarafından oluşturulan ve 18 kapalı uçlu sorudan oluşan anket maddelerinden elde edilmiştir. Araştırmanın katılımcılarının anket sorularına verdiği cevaplar sıklık çözümlemesi sonucunda, tablolar aracılığı ile betimlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, kadın ve erkek öğretmenlerin hizmet içi eğitim süreçlerine ilişkin görüşleri genellikle paralellik göstermiştir. Hizmet içi eğitimler, tüm katılımcılar tarafından kişisel ve akademik gelişim için yararlı görülmüştür. Ancak, eğitim içeriklerinin ve bu eğitimlerin okulun kurumsal gelişimine olan katkısını sınırlı bulmuşlardır. Ayrıca hizmet içi eğitimlerin, ilçe ya da il MEB müdürlüğü tarafından değil de, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından planlanarak verilmesi gerektiğini söylemişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Hizmet içi eğitim, öğretmen görüşleri, temel eğitim, temel eğitim öğretmenleri.

Basic Education Teachers' Views on In-Service Training¹

Abstract

The aim of this study was to describe the opinions of basic education teachers working at different levels and in different branches about in-service education. The study was carried out with a quantitative descriptive method. The findings obtained were described by frequency analysis. The research was conducted with 133 teachers, 88 female and 45 male, working in public schools in İzmir-Gaziemir province. The data of the study were obtained from the survey items consisting of 18 closed-ended questions, created by the researcher after taking expert educator opinion. The answers given by the research participants to the survey questions are depicted through tables as a result of frequency analysis. According to the research results, the opinions of male and female teachers regarding in-service training processes were generally parallel. In-service trainings were deemed useful for personal and academic development by all participants. However, they found the training content and the contribution of these trainings to the institutional development of the school limited. They also said that in-service training, should be planned and given by the Ministry of National Education, not by the district or provincial MEB directorate.

Keywords: In-service training, teacher opinions, basic education, basic education teachers.

Makale Geçmişi
Makale Türü
Önerilen Atf

Geliş: 28. 11. 2021

Kabul:26.12.2023

Yayın: 29.12.2023

Araştırma Makalesi/Derleme Makalesi

Öre, F. & Yalın Uçar, M. (2023). Temel Eğitim Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitime Yönelik Görüşleri. *Uluslararası Eğitimde Mükemmellik Arayışı Dergisi (UEMAD)*, 3 (2), 54-68.

¹ Makale 1. Yazarın 2. Yazar danışmanlığında yapılan Tezsiz Yüksek Lisans Dönem projesinden üretilmiştir.

² Uzm. Öğrt. Fatma Öre, Maurice Aliberti Esin Özgener İlkokulu, Menderes/İzmir, Türkiye, fatmanehir09@gmail.com, ORCID: 0009-0008-2503-3091

³ Sorumlu yazar: Doç.Dr. Meltem Yalın Uçar, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Aydın/Türkiye, myalinuc@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9922-0905

Giriş

Bilgi toplumu olarak adlandırılan 21. yüzyılda yükselen değerler arasında, hızlı değişim, küresel rekabet, yeni bilgi teknolojileri, etkin insan kaynağı, öğrenen ve bilgi tabanlı organizasyonlar bulunmaktadır (Gültekin, 2020; Sabuncuoğlu, 2011). Örgütler, bu hızlı değişim ve rekabet ortamında hayatta kalabilmek için insan kaynağını en iyi şekilde değerlendirme ihtiyacı hissetmektedirler. Diğer taraftan, içinde bulunduğumuz çağın hızlı değişimi ve bilgi yoğunluğu, bireyi de hem günlük yaşamında hem de meslek hayatında kendini sürekli geliştirmeye zorlamaktadır (Gültekin ve Çubukçu, 2008). Bu bağlamda, ürün niteliği, kalite ya da nitelik kaygısı ve verimi arttırmak amacıyla, örgüt çalışanlarına yönelik olarak gerçekleştirilen hizmet içi eğitimlerin yaygınlaşması ile birlikte hem işveren hem de çalışanlar tarafından önemsenmeye başlanmıştır.

Hizmet içi eğitimler, belirli bir maaş veya ücret karşılığında işletmelerde çalışanlar için düzenlenen, ihtiyaç duyulan alanlarda çalışanların mesleki bilgi ve becerilerini arttırmaları için çalışma süreleri içinde verilen eğitimlerdir (Kaya, 2022). Aynı zamanda personelin alan bilgisini güncellemek amacıyla planlanan sürekli eğitim faaliyetleridir (Osamwonyi, 2016: 83). Böylece, çalışanların görev ve sorumluluklarını daha iyi yerine getirebilmelerini sağlayan ve verimlilik düzeylerini arttırmayı amaçlayan kapasite geliştirme etkinlikleri (Ercan ve Kutay, 2022: 182) olarak ta tanımlanmaktadır.

Kamu kuruluşlarında, kamu kaynaklarını verimli kullanabilmek üzere hizmette yetkinliği sağlayan, verimlilik düzeyini yükseltmeyi hedefleyen, gelecekteki görevleri daha iyi yapmaları amacıyla hizmete başlangıç tarihinden itibaren bilgi, beceri ve deneyimlerini arttırmaya odaklı eğitimler verilmektedir (Tutum, 1976). Hizmet içi eğitimlerin yaygın yer aldığı ve önemsendiği kamu kurumlarından biri de, okullardır. Eğitim sisteminin verimli olabilmesi için öğretmenlere yönelik olarak düzenlenecek hizmet içi eğitimin öncelikli olarak meslekle ilgili olması ve adaylıktan başlayarak öğretmenlere verilmesi gerekmektedir (Bilgin, 2004). Bilimsel bilgi ve teknolojilerin hızla değişmesi, hizmet öncesi fakülte eğitiminde öğrenilenlerin sürekli yenilenmesini, geliştirilmesini ya da güncellenmesini gerektirmektedir. Güncelliğini yitiren bu bilgi ve teknolojilerin yerine yenilerini öğrenmek, öğretmenler için zorunluluk haline gelmektedir. Hizmet içi eğitim, işini yapan insanın işi ile ilgili yeni teknolojilere, yeni bilimsel (kuramsal, teknik ve sanatsal) bilgilere uyarlanmasına, böylece işinde etkili olmasına yardım etmeyi amaçlamaktadır (Başaran, 1996). Kısaca, hizmet öncesi eğitimlerin eksik kalan yönlerini tamamlamaya yönelik her türlü eğitim faaliyetini kapsayan hizmet içi eğitimler, öğretmenlerin hayat boyu öğrenen bireyler olmasını hedeflemektedir (Taymaz, 1999). Aynı zamanda, hizmetiçi eğitimler öğretmenlerin salt alanlarına yönelik değil, öğretmeni bir organizma olarak her alanda yeterli ve nitelikli bir hale getirmeyi, hobi kazandırmayı, kişisel gelişimine katkı sunmayı da hedefleyen eğitim içeriklerine rastlanması da olasıdır.

Öğretmenlerin mesleki ve kişisel gelişimlerinin hem kendilerine hem de öğrenciye yansımaları göz önüne alındığında, öğretmenlere yönelik düzenlenen hizmet içi eğitimlerin önemi ve gerekliliği daha açık görülebilir. Öğretmenlerin, hitap ettiği yaş grubuna aktardığı bilgi ve beceriler, çarpan etkisiyle yayılır. Küçük yaşlarda okullarda alınan eğitim, bireylerin tüm hayatlarına yansımaları ve toplumun diğer kesimlerine taşınmasına yol açan zincirleme bir etkileşimi başlatması, yaygın bilinen bir gerçekliktir. Bunun sonucunda, bireyin nitelikli gelişimi, toplumsal yapının niteliği için bir yapı taşı olacaktır. Diğer bir bakış açısıyla, toplumun gelişebilmesi için bireylerin de nitelikli olması gerekir. Öğretmenler ise eğitim sistemi içinde bu etkileşime katkı sağlayan en kritik role sahiptir (Bilgin, 2004). Bu nedenlerle, nitelikli öğretmen yetiştirmek ve istihdam etmek gelişmiş toplumların temel öncelikleri (Şahin ve Akıncı, 2020) arasında yer almaktadır.

Nitelikli öğretmen, eğitimin niteliğinin artmasını sağlar ve nitelikli eğitim çıktılarının ortaya konulması gibi domino taşı etkisi yaratır. Bu nedenle öğretmenin hizmet öncesinde ve hizmet içinde aldığı eğitimler, eğitim sisteminin başarısı açısından oldukça önemlidir (Dreer vd., 2017). Mesleki eğitim ve gelişim, öğretmenlerin pedagojik bilgi ve becerilerinin güncellenmesinde önemli bir unsurdur (Cheng, 2016). Osamwonyi (2016), öğretmenlere yönelik düzenlenen hizmet içi eğitimlerinin yetersizliğinde ya da yokluğunda, öğretmenlerin mesleki gelişimlerinin yavaşladığını ve

kurumların amaçlarına ulaşmalarını zorlaştırdığını, talepler ve gerçek başarı durumları arasında ciddi boşluklar yarattığını belirtmiştir.

Öğretmenler, değişen ve gelişen bilgi hızı nedeniyle kendini güncelleme konusunda yardıma ihtiyaç duyabilir. Ayrıca yoğun iş saatleri ya da kişisel kapasitesi gibi farklı nedenlerle, öğretmeni iş başında eğitmek kaçınılmaz bir ihtiyaç (Avcı ve Güven, 2021) olarak ortaya çıkabilir. Teknoloji çağında yapay zekâyla geliştirilmiş pek çok aracın, yaşamın bir parçası olması ile birlikte, öğretmenler, teknoloji okuryazarlığından, sosyal-duygusal eğitime kadar geniş bir yelpazede eğitime ihtiyaç duyabilecekleri düşünülmektedir. Bu süreçte önem arz eden diğer bir konu da, kaynakların doğru kullanımını sağlamak için gerek hizmet içi eğitim içeriklerinin belirlenmesi, gerek sıklık ve zamanlamasının belirlenmesi, bilimsel araştırma sonuçlarının ve ihtiyaç analizlerinin göz önüne alınarak yapılandırılması, hizmetiçi eğitimlerin amacına ulaşması açısından büyük önem taşımaktadır (Şahin ve Akıncı, 2020).

Alinyazında yapılmış pek çok araştırma (Aydınalp, 2008; Arslan, 2015; Akıncı, 2017; Avcı ve Güven, 2021; Cemaloğlu vd. 2018; Demirtaş, 2008; Doğan, 2009; Gültekin ve Çubukçu, 2008; Güngör ve Yıldırım, 2014; Kaya, 2022; Nartgün, 2006) hizmetiçi eğitimlerin öğretmenlerin alan ve mesleki bilgilerinin artırılmasında ve geliştirilmesinde önemli bir yer tuttuğunu göstermektedir. Geçmişten günümüze, hizmet içi eğitimler ile ilgili yapılan araştırmalarda eğitimciler genellikle hizmet içi eğitim programlarını yararlı ve gerekli bulduklarını (Nartgün, 2006; Doğan, 2009) fakat kendileri için düzenlenen hizmet içi eğitim programlarında ve kurum içi iletişim süreçleri gibi birçok alanda sorunlar ve yetersizlikler olduğunu belirtmişlerdir (Demirtaş, 2008). Günümüzde de benzer sorunların devam ettiğini gösteren bazı çalışmalar, öğretmenlerin, güncel değişimlere göre yetersiz kalan mesleki ve yönetim becerilerinin geliştirilmesi gerektiğini (Kaya, 2020) ve özellikle bilişim teknolojileri konusunda hizmet içi eğitime ihtiyaç duyduklarını göstermektedir (Cemaloğlu vd., 2018).

Yukarıda betimlenmeye çalışılan gerekçeler nedeni ile bu araştırmada, öğretmenlerin hizmetiçi eğitime ilişkin görüşlerinin neler olduğu anlaşılmasına çalışılmıştır. Öğretmen görüşlerine göre hizmet içi eğitimlerin niteliği ile ilgili mevcut durumun araştırılması ve hizmet içi eğitim yararlanıcıları olarak öğretmenlerin deneyimlerine göre eksiklerin belirlenmesi, öğretmen deneyimlerine dayanarak yapılması gereken iyileştirmelere ışık tutması açısından önemlidir. Hizmetiçi eğitim yaşantılarına katılım gösteren öğretmenlerin, deneyimledikleri eğitimlerden beklentileri ve önerileri oldukça önemlidir. Son yıllarda uzaktan ya da yüz yüze yapılan hizmet içi eğitimler, katılımcı sayısını artırmış ve hizmetiçi eğitimi başka bir boyuta taşımıştır. Bu nedenle, bu araştırma, devlet okullarında görev yapmakta olan öğretmenlerin, hizmet içi eğitim süreçleri hakkındaki görüşlerini ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Böylece hizmetiçi eğitim planlamaları için ihtiyaç analizi olma niteliği taşıyan bu türdeki betimleyici araştırma sonuçlarının, gerçekleştirilecek olan hizmetiçi eğitimlerin niteliğine katkı sağlama potansiyelinde olması açısından önemli görülmekte ve eğitim planlamaları öncesinde dikkate alınması gereken noktaları aydınlatacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeline dayalı olarak geliştirilmiştir. Nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli, belirli bir süre içinde belirli bir çerçeveye sınırlandırılmış konuda ve ortamdaki var olan durumu betimlemek üzere kullanılır. Araştırma süresi açısından ise, belirli bir dönemdeki durumu ortaya koymayı amaçladığından kesitseldir (Karasar,1992).

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, İzmir ili Gaziemir ilçesinde görev yapan farklı kademelerdeki sınıf öğretmenleri ve branş öğretmenleri oluşturmaktadır. Örneklemi ise basit tesadüfi örnekleme yoluyla ulaşılan toplam, 133 öğretmen oluşturmaktadır. Basit tesadüfi örnekleme yöntemi, evrende bulunan her elemanın örnekleme girme olasılığının eşit (Arıkan, 2004) olmasıdır. Bu süreçte, araştırmaya katılan toplam 133 öğretmenden %66'sı kadın, (n=88) ve %34'ü (n=45) ise erkektir. Araştırmanın katılımcılarının %45'i, 20 yıl ve üzeri; %20'i, 15-20 yıl; %20'i, 10-15 yıl iken %12'i, 5-10 ve %2'i de 1-5 yıllık mesleki deneyime sahiptirler. Bu oranlara göre araştırmaya katılan kadın öğretmenler, erkek

katılımcıların iki katı bir sayıya sahiptirler. Ve araştırmanın katılımcılarının yarısına yakını 20 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip öğretmenlerden oluşmaktadır.

Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması

Araştırma verileri, araştırmacı tarafından oluşturulan ve uzman görüşü alındıktan sonra, 18 sorudan oluşan anket yolu ile elde edilmiştir. Anket soruları, öncelikle literatür taraması ile öğretmenlerin hizmetiçi eğitim deneyimlerine dayalı olarak yapılandırılmıştır. Ayrıca sorular taslak olarak, biri branş öğretmeni biri sınıf öğretmeni olmak üzere 2 öğretmenin görüşleri de alınarak 30 maddeden oluşturulmuştur. Ardından, iki ayrı uzman görüşü alınarak anket 18 soruya düşürülmüştür. Bu sorular, Google Anketlere aktarılmış, araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden öğretmenlere çevrimiçi olarak ulaştırılmış ve yanıtlar elde edilmiştir. Google Anketler ile tüm sorular yanıtlanması zorunlu olarak işaretlenmiş olduğundan eksik veri elde edilmemiştir.

Verilerin Analizi

Çevrimiçi olarak uygulanan anket ile elde edilen veriler, SPSS- 24 İstatistik Paket Programı ile analiz edilmiştir. Araştırmanın güvenilirliği için veri toplama sürecinde oluşabilecek tesadüfi hata kaynakları minimize edilmiştir. Veriler düzenlendikten sonra frekans ve yüzdelerin belirlenmesi amacıyla betimleyici istatistikler kullanılmıştır. Elde edilen bulgular sonuçlarda tartışılarak önerilerle birlikte sunulmuştur.

Bulgular

Araştırma sürecinden elde edilen veriler, cinsiyet değişkenine göre betimsel istatistiklerle incelenmiş ve verilerin analizinden elde edilen frekans ve sıklık değerlerine ilişkin bulgular bu bölümde sunulmuştur.

Öğretmenlerin katıldıkları hizmet içi eğitim sayısına yönelik bulgular

Betimsel istatistiklerle yapılan incelemeler sonucunda, araştırmaya katılan öğretmenlerin, son bir yılda katıldıkları hizmet içi eğitim sayısı ile ilgili görüşlerinin cinsiyete göre dağılımları Tablo 1’de sunulmaktadır.

Tablo 1

Cinsiyete göre son bir yılda hizmet içi eğitime katılma durumu

Görüş	Kadın		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	F	%
Katılmadım	9	10,2	3	6,7	12	9,0
1-2	22	25,0	13	28,9	35	26,3
3-4	17	19,3	12	26,7	29	21,8
5-6	14	15,9	5	11,1	19	14,3
7 ve üzeri	26	29,5	12	26,7	38	28,6
Toplam	88	100	45	100	133	100

Tablo 1’e göre, araştırmaya katılan öğretmenler, son bir yılda %28,6 oranıyla (n=38) en fazla “7 ve üzeri” sayıda hizmet içi eğitime katıldıklarını ifade etmişlerdir. Kadın öğretmenler %29,5 oranı ile (n=26) en fazla “7 ve üzeri” sayıda eğitime katıldığını, erkek öğretmenler %28,9 oranı ile (n=13) en fazla “1-2” sayıda hizmet içi eğitime katıldığını belirtmiştir. Bu durum, kadın öğretmenlerin hizmetiçi eğitime katılma sayısının, erkek öğretmenlere göre daha fazla olduğunu göstermektedir.

Öğretmenlerin katıldıkları hizmet içi eğitim sayısının yeterliliğine yönelik bulgular

Betimsel istatistiklerle yapılan incelemeler sonucunda, araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerin sayısını yeterli bulmasıyla ilgili görüşlerinin cinsiyete göre dağılımları, Tablo 2’de sunulmaktadır.

Tablo 2

Cinsiyete göre öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerin sayılarını yeterli bulma durumu

Görüş	Kadın		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	F	%
Kesinlikle katılıyorum	3	3,4	3	6,7	6	4,5
Katılıyorum	25	28,4	16	35,6	41	30,8
Kısmen	29	33,0	14	31,1	43	32,3
Katılmıyorum	26	29,5	8	17,8	34	25,6
Kesinlikle katılmıyorum	5	5,7	4	8,9	9	6,8
Toplam	88	100	45	100	133	100

Tablo 2'ye göre, araştırmaya katılan öğretmenler, %32,3 oranıyla (n=43) hizmet içi eğitim sayısını en fazla “kısmen” düzeyinde yeterli bulduklarını ifade etmiştir. Kadın öğretmenler en fazla %33 oranı ile (n=29) “kısmen” ifadesiyle hizmet içi eğitim sayısının yeterli bulduklarını, %28,4 oranıyla (n=25) “katılıyorum” düzeyinde yeterli bulduğunu belirtmiş, erkek öğretmenler en fazla %35,6 oranı ile (n=16) “katılıyorum” ifadesi ile hizmet içi eğitim sayısının yeterli olduğunu belirtmiştir. Bu durumda, hizmetiçi eğitim sayısının, ne yeterli ne de yetersiz olduğu anlaşılmaktadır.

Öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerden haberdar olmasına yönelik bulgular

Betimsel istatistiklerle yapılan incelemeler sonucunda, araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerden haberdar olmasına yönelik görüşlerinin cinsiyete göre dağılımları Tablo 3'te sunulmaktadır.

Tablo 3

Cinsiyete göre öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerden haberdar olmasına ilişkin görüşler

Görüş	Kadın		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	F	%
Her zaman	8	9,1	12	26,7	20	15,0
Sıklıkla	49	55,7	22	48,9	71	53,4
Bazen	29	33,0	9	20,0	38	28,6
Hiç bir zaman	2	2,3	2	4,4	4	3,0
Toplam	88	100	45	100	133	100

Tablo 3'e göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin en fazla %53,4 oranında (n=71) “sıklıkla” hizmet içi eğitimlerden haberdar oldukları buldukları belirlenmiştir. Kadın öğretmenler en fazla %55,7 oranı ile (n=49) “sıklıkla” ve erkek öğretmenler en fazla %48,9 oranı ile (n=22) “sıklıkla” eğitimlerden haberdar olduğunu belirtmiştir. Hizmet içi eğitimlerden haberdar olmayan öğretmenlerin oranı %3 (n=4) olarak belirlenmiştir. Böylece araştırmanın katılımcılarının, hizmetiçi eğitimler konusunda bilgilendirildikleri anlaşılmaktadır.

Öğretmenlerin hizmet içi eğitimlere katılmalarındaki temel etkenlere yönelik bulgular

Betimsel istatistiklerle yapılan incelemeler sonucunda, araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılmalarında rol oynayan temel etkenlerle ilgili görüşlerinin cinsiyete göre dağılımları Tablo 4'te sunulmaktadır.

Tablo 4

Cinsiyete göre hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılmadaki temel etkenin dağılımı

Görüş	Kadın		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	F	%
Kendi isteği	62	70,5	28	62,2	90	67,7
Okul idarecilerinin ricası	6	6,8	2	4,4	8	6,0
Zorunlu tutulma	20	22,7	15	33,3	35	26,3
Toplam	88	100	45	100	133	100

Tablo 4'e göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin en fazla %67,7 oranında (n=90) “kendi isteği” ile hizmet içi eğitimlere katıldıkları belirlenmiştir. Kadın öğretmenler %70 oranıyla (n=62) en fazla “kendi isteği” ile hizmet içi eğitime katıldığını belirtmiş, erkek öğretmenler %62,2 oranıyla (n=28) en

fazla “kendi isteği” ile hizmet içi eğitime katıldığını belirtmiştir. Kadın öğretmenlerin %22,7’si (n=20), erkek öğretmenlerin ise %33,3’ü (n=15) hizmet içi eğitimlere “zorunlu tutulma” nedeniyle katıldıklarını belirtmişlerdir. Araştırma verilerinden, öğretmenlerin eğitim süreçlerine genellikle kendi istekleri doğrultusunda katıldıkları anlaşılmaktadır.

Hizmetiçi eğitimlerin, öğretmenlerin mesleki gelişimine katkı sağlamasına yönelik bulgular

Betimsel istatistiklerle yapılan incelemeler sonucunda, araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerin mesleki gelişime katkı sağlamaya ilgili görüşlerinin cinsiyete göre dağılımları Tablo 5’te sunulmaktadır.

Tablo 5

Cinsiyete göre hizmetiçi eğitimlerin mesleki gelişime katkı sağlamasına ilişkin görüşler

Görüş	Kadın		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	F	%
Kesinlikle katılıyorum	29	33,0	20	44,4	49	36,8
Katılıyorum	28	31,8	14	31,1	42	31,6
Kısmen	26	29,3	9	20,0	35	26,3
Katılmıyorum	3	3,4	1	2,2	4	3,0
Kesinlikle katılmıyorum	2	2,3	1	2,2	3	2,3
Toplam	88	100	45	100	133	100

Tablo 5’e göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin en fazla %36,8 oranında (n=49) “kesinlikle katılıyorum” hizmet içi eğitimlerin mesleki gelişime katkı sağladığını düşündükleri belirlenmiştir. Kadın öğretmenler %33 oranı ile (n=29) en fazla “kesinlikle katılıyorum” ifadesiyle; ardından çok yakın bir değerle %31,8 oranı ile (n=28) “katılıyorum” ifadesi ile hizmet içi eğitimlerin mesleki gelişime katkı sağladığını belirtmiş, erkek öğretmenler en fazla %44,4 oranı ile (n=20) “kesinlikle katılıyorum” ifadesi ile hizmet içi eğitimlerin mesleki gelişime katkı sağladığını belirtmiştir. Tüm katılımcıların görüşleri, hizmetiçi eğitimlerin, öğretmenlerin mesleki gelişimlerine katkı sağladığını göstermektedir.

Hizmet içi eğitimlerin okulun kurumsal gelişimine katkı sağlamasına yönelik bulgular

Betimsel istatistiklerle yapılan incelemeler sonucunda, araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerin okulun kurum olarak gelişmesine katkı sağlama durumuyla ilgili görüşlerinin cinsiyete göre dağılımları Tablo 6’da sunulmaktadır.

Tablo 6

Cinsiyete göre hizmet içi eğitimlerin okulun kurum olarak gelişmesine katkı sağlama durumu

Görüş	Kadın		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	F	%
Kesinlikle katılıyorum	17	19,3	12	26,7	29	21,8
Katılıyorum	26	29,5	14	31,1	40	30,1
Kısmen	35	39,8	14	31,1	49	36,8
Katılmıyorum	10	11,4	3	6,7	13	9,8
Kesinlikle katılmıyorum	0	0	2	4,4	2	1,5
Toplam	88	100	45	100	133	100

Tablo 6’ya göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin en fazla %36,8 oranında (n=49) “kısmen” hizmet içi eğitimlerin okulun kurumsal gelişmesine katkı sağladığını düşündükleri belirlenmiştir. Kadın öğretmenler en fazla %39,8 oranı ile (n=35) “kısmen” ile ardından %29,5 oranı ile (n=26) “katılıyorum” ile hizmet içi eğitimlerin okulun kurum olarak gelişmesine katkı sağladığını belirtmiş, erkek öğretmenler en fazla %31,1 oranı ile (n=14) “katılıyorum” ve ardından “kısmen” ile hizmet içi eğitimlerin okulun kurum olarak gelişmesine katkı sağladığını belirtmiştir. Öğretmen görüşleri, hizmetiçi eğitimlerin, okulun kurumsal gelişime katkı sağlamadığı yönünde olmuştur.

Hizmet içi eğitimlerin öğretmenlerin kişisel gelişime katkı sağlama yönü bulgular

Betimsel istatistiklerle yapılan incelemeler sonucunda, araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerin kişisel gelişime katkı sağlama durumuyla ilgili görüşleri cinsiyete göre dağılımları Tablo 7’de sunulmaktadır.

Tablo 7
Cinsiyete göre hizmet içi eğitimin kişisel gelişime katkı sağlama durumu

Görüş	Kadın		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	F	%
Kesinlikle katılıyorum	28	31,8	20	44,4	48	36,1
Katılıyorum	31	35,2	11	24,4	42	31,6
Kısmen	22	25	11	24,4	33	24,8
Katılmıyorum	6	6,8	2	4,4	8	6,0
Kesinlikle katılmıyorum	1	1,1	1	2,2	2	1,5
Toplam	88	100	45	100	133	100

Tablo 7’ye göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin en fazla %36,1 oranında (n=48) “kesinlikle katılıyorum” düzeyinde hizmet içi eğitimlerin kişisel gelişimlerine katkı sağladığını düşündükleri belirlenmiştir. Kadın öğretmenler en fazla %35,2 oranı ile (n=31) “kesinlikle katılıyorum” ile ardından çok yakın bir değerle %31,8 oranı ile (n=28) “katılıyorum” ile hizmet içi eğitimlerin kişisel gelişime katkı sağladığını belirtmiş, erkek öğretmenler en fazla %44,4 oranı ile (n=20) “kesinlikle katılıyorum” ile hizmet içi eğitimlerin kişisel gelişime katkı sağladığını belirtmiştir. Söz konusu tablodan, hizmetiçi eğitimlerin, öğretmenlerin kişisel gelişimini sağladığı yönünde olmuştur.

Hizmet içi eğitimlerin öğretmenlerin güncel bilgilere ulaşmasına katkı sağlama yönü bulgular

Betimsel istatistiklerle yapılan incelemeler sonucunda, araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerin güncel bilgilere ulaşmasına katkı sağlama durumuyla ilgili görüşlerinin cinsiyete göre dağılımları Tablo 8’de sunulmaktadır.

Tablo 8
Cinsiyete göre hizmet içi eğitimlerin öğretmenlerin güncel bilgilere ulaşmasına katkı sağlama durumu

Görüş	Kadın		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	F	%
Kesinlikle katılıyorum	22	25	15	33,3	37	27,8
Katılıyorum	31	35,2	16	35,6	47	35,3
Kısmen	29	33	11	24,4	40	30,1
Katılmıyorum	6	6,8	1	2,2	7	5,3
Kesinlikle katılmıyorum	0	0	2	4,4	2	1,5
Toplam	88	100	45	100	133	100

Tablo 8’e göre, araştırmaya katılan öğretmenle, en fazla %35,3 oranıyla (n=47) “katılıyorum” ifadesi ile hizmet içi eğitimlerin öğretmenlerin güncel bilgilere ulaşmasına katkı sağladığını düşündükleri belirtmiştir. Kadın öğretmenler en fazla %35,2 oranı ile (n=31) “katılıyorum” ile hizmet içi eğitimlerin güncel bilgilere ulaşmaya katkı sağladığını belirtmiş, erkek öğretmenler en fazla %35,6 oranı ile (n=16) “katılıyorum” ile hizmet içi eğitimlerin güncel bilgilere ulaşma konusunda katkı sağladığını belirtmiştir. Hizmetiçi eğitimlerin, öğretmenlerin güncel bilgilere ulaşmasına katkı sağladığı yönünde olmuştur.

Hizmet içi eğitimlerin hobi edinmeye katkı sağlama yönü bulgular

Betimsel istatistiklerle yapılan incelemeler sonucunda, araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet içi eğitim faaliyetlerinin hobi edinmeye katkı sağlama durumuyla ilgili görüşlerinin cinsiyete göre dağılımları Tablo 9’da sunulmaktadır.

Tablo 9

Cinsiyete göre öğretmenlerin hizmet içi eğitimler ile hobi edinmeye katkı sağlama durumu

Görüş	Kadın		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	F	%
Kesinlikle katılıyorum	5	5,7	3	6,7	8	6,0
Katılıyorum	21	23,9	6	13,3	27	20,3
Kısmen	25	28,4	20	44,4	45	33,8
Katılmıyorum	32	36,4	11	24,4	43	32,3
Kesinlikle katılmıyorum	5	5,7	5	11,1	10	7,5
Toplam	88	100	45	100	133	100

Tablo 9'a göre, araştırmaya katılan öğretmenler, %33,8 oranıyla (n=45) en fazla "kısmen" ifadesiyle hizmet içi eğitimlerin hobi edinmeye katkı sağladığını düşündüklerini belirtmiştir. Kadın öğretmenler en fazla %36,4 oranı ile (n=32) "katılmıyorum" ifadesi ile hizmet içi eğitimlerin hobi edinmeye çok katkı sağlamadığını, %28,4 oranı ile (n=25) "kısmen" ifadesiyle hizmet içi eğitimlerin hobi edinmeye biraz katkı sağladığını, erkek öğretmenler en fazla %44,4 oranı ile (n=20) "kısmen" ifadesiyle hizmet içi eğitimlerin hobi edinmeye biraz katkı sağladığını belirtmiştir.

Hizmet içi eğitimlerin mesleki deformasyonu önlemesine yönelik bulgular

Araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerin mesleki deformasyonu önlediğine yönelik görüşlerinin cinsiyete göre dağılımları Tablo 10'da sunulmaktadır.

Tablo 10

Cinsiyete göre hizmet içi eğitimlerin öğretmenlerin mesleki deformasyonlarının önüne geçme durumu

Görüş	Kadın		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	F	%
Kesinlikle katılıyorum	11	12,5	8	17,8	19	14,3
Katılıyorum	24	27,3	21	46,7	45	33,8
Kısmen	36	40,9	11	24,4	47	35,3
Katılmıyorum	13	14,8	4	8,9	17	12,8
Kesinlikle katılmıyorum	4	4,5	1	2,2	5	3,8
Toplam	88	100	45	100	133	100

Tablo 10'a göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin en fazla %35,3 oranında (n=47) "kısmen" hizmet içi eğitimlerin mesleki deformasyonu önlediğini düşündükleri belirlenmiştir. Kadın öğretmenler en fazla %40,9 oranı ile (n=36) "kısmen" ile erkek öğretmenler en fazla %46,7 oranı ile (n=21) "katılıyorum" ile hizmet içi eğitimlerin mesleki deformasyonu önlediğini belirtmiştir. Erkek öğretmenlerin, kadın öğretmenlere göre, hizmet içi eğitimlerin mesleki deformasyonu önleme konusunda daha olumlu oldukları anlaşılmaktadır.

Hizmet içi eğitimlerin zaman kaybı olduğuna yönelik bulgular

Araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet içi eğitimleri zaman kaybı olarak görmesiyle ilgili görüşlerinin cinsiyete göre dağılımları Tablo 11'de sunulmaktadır.

Tablo 11

Cinsiyete göre hizmet içi eğitimlerin öğretmenlere zaman kaybı gibi gelme durumu

Görüş	Kadın		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	F	%
Kesinlikle katılıyorum	2	2,3	3	6,7	5	3,8
Katılıyorum	5	5,7	4	8,9	9	6,8
Kısmen	16	18,2	8	17,8	24	18,0
Katılmıyorum	49	55,7	13	28,9	62	46,6
Kesinlikle katılmıyorum	16	18,2	17	37,8	33	24,8
Toplam	88	100	45	100	133	100

Tablo 11'e göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin en fazla %46,6 oranında (n=62) "katılmıyorum" düzeyinde hizmet içi eğitimlerin zaman kaybı olmadığını düşündükleri belirlenmiştir. Kadın öğretmenler en fazla %55,7 oranı ile (n=49) "katılmıyorum" ile hizmet içi eğitimleri zaman kaybı olarak görmediğini belirtmiş, erkek öğretmenler en fazla %37,8 oranı ile (n=17) "kesinlikle katılmıyorum" ile ve ardından %28,9 (n=13) oranı ile "katılmıyorum" ile hizmet içi eğitimleri zaman kaybı olarak görmediklerini belirtmiştir. Araştırmanın katılımcılarının, hizmetiçi eğitimlerin zaman kaybı olmadığı yönünde görüş belirtmişlerdir.

Hizmet içi eğitimlerin içeriklerini uygun bulmasına yönelik bulgular

Betimsel istatistiklerle yapılan incelemeler sonucunda, araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerin içeriklerini uygun bulma durumuyla ilgili görüşlerinin cinsiyete göre dağılımları Tablo 12'de sunulmaktadır.

Tablo 12

Cinsiyete göre hizmet içi eğitimlerin içeriklerin uygun olma durumu

Görüş	Kadın		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	F	%
Kesinlikle katılıyorum	9	10,2	3	6,7	12	9,0
Katılıyorum	22	25,0	13	28,9	35	26,3
Kısmen	17	19,3	12	26,7	29	21,8
Katılmıyorum	14	15,9	5	11,1	19	14,3
Kesinlikle katılmıyorum	26	29,5	12	26,7	38	28,6
Toplam	88	100	45	100	133	100

Tablo 12'ye göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin en fazla %48,1 oranında (n=64) "kısmen" düzeyinde hizmet içi eğitimlerin içeriklerini uygun buldukları belirlenmiştir. Kadın öğretmenler en fazla %53,4 oranı ile (n=47) "kısmen" ile erkek öğretmenler en fazla %44,4 oranı ile (n=20) "katılıyorum" ile hizmet içi eğitimlerin içeriklerini uygun bulduklarını belirtmiştir. Betimlenen görüşlere göre, öğretmenler hizmetiçi eğitim içeriklerinin uygun olmadığı yönünde olmuştur.

Hizmet içi eğitimlerin fırsat ve yenilik sağlamasına yönelik bulgular

Betimsel istatistiklerle yapılan incelemeler sonucunda, araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerin öğretmenlere fırsat ve yenilik sağlamasıyla ilgili görüşlerinin cinsiyete göre dağılımları Tablo 13'te sunulmaktadır.

Tablo 13

Cinsiyete göre hizmet içi eğitimlerin öğretmenlere fırsat ve yenilik sağlama durumu

Görüş	Kadın		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	F	%
Kesinlikle katılıyorum	22	25	16	35,6	38	28,6
Katılıyorum	24	27,3	16	35,6	40	30,1
Kısmen	27	30,6	9	20	36	27,1
Katılmıyorum	14	15,9	2	4,4	16	12,0
Kesinlikle katılmıyorum	1	1,1	2	4,4	3	2,3
Toplam	88	100	45	100	133	100

Tablo 13'e göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin en fazla %30,1 oranında (n=40) "katılıyorum" düzeyinde hizmet içi eğitimlerin öğretmenlere fırsat ve yenilik sağladığını düşündükleri belirlenmiştir. Kadın öğretmenler en fazla %30,6 oranı ile (n=27) "kısmen" ile erkek öğretmenler en fazla %35,6 oranı ile (n=16) "kesinlikle katılıyorum" ve "katılıyorum" ifadeleri ile hizmet içi eğitimlerin öğretmenlere fırsat ve yenilik sağladığını belirtmiştir. Eğitimlerin yenilik sağlaması konusunda, kadın öğretmenlerin daha temkinli oldukları görülmektedir.

Öğretmenlerin hizmet içi eğitimlere katılımını olumlu etkileyen uygulama yöntemine yönelik bulgular

Betimsel istatistiklerle yapılan incelemeler sonucunda, araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılmalarını olumlu yönde etkileyen uygulama yöntemiyle ilgili görüşlerinin cinsiyete göre dağılımları Tablo 14’te sunulmaktadır.

Tablo 14
Cinsiyete göre hizmet içi eğitimlerin uygulanış yöntemine göre dağılım durumu

Görüş	Kadın		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	F	%
Yüz yüze	45	51,1	20	44,4	65	48,9
Çevrimiçi uzaktan eğitim	21	23,9	3	6,7	24	18,0
ÖBA	22	25,0	22	48,9	44	33,1
Toplam	88	100	45	100	133	100

Tablo 14’e göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin en fazla %48,9 oranında (n=65) “yüz yüze” ile hizmet içi eğitimlerin uygulanma yönteminde yüz yüze eğitimi tercih ettikleri belirlenmiştir. Kadın öğretmenler en fazla %51,1 oranı ile (n=45) “yüz yüze”, erkek öğretmenler en fazla %48,9 oranı ile (n=22) “ÖBA” yöntemi ile yapılan hizmet içi eğitimlere daha fazla katılmayı tercih ettiklerini belirtmiştir. Böylece kadın ve erkek öğretmenler, hizmetiçi eğitimlerin yüz-yüze yapılması gerektiğini söylemişlerdir.

Hizmet içi eğitimlerin amaca göre tercih edilmesine yönelik bulgular

Betimsel istatistiklerle yapılan incelemeler sonucunda, araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet içi eğitimleri hangi amaçla tercih ettiklerine yönelik görüşlerinin cinsiyete göre dağılımları Tablo 15’te sunulmaktadır.

Tablo 15
Cinsiyete göre hizmet içi eğitimlerde amaca göre tercih edilme durumu

Görüş	Kadın		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	F	%
Mesleki gelişime yönelik olanlar	65	73,9	25	55,6	90	67,7
Kişisel gelişime yönelik olanlar	16	18,2	12	26,7	28	21,1
Teknoloji ile ilgili olanlar	1	1,1	3	6,7	4	3,0
Hobi kazandırmaya yönelik olanlar	4	4,5	1	2,2	5	3,8
Diğer	2	2,3	4	8,9	6	4,5
Toplam	88	100	45	100	133	100

Tablo 15’e göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin en fazla %67,7 oranında (n=90) “Mesleki gelişime yönelik olan” hizmet içi eğitimleri tercih ettikleri belirlenmiştir. Kadın öğretmenler en fazla %73,9 oranı ile (n=65) ve erkek öğretmenler en fazla %55,6 oranı ile (n=25) “Mesleki gelişime yönelik olanlar” ile daha çok hizmet içi eğitimlerden mesleki gelişime yönelik olanları tercih ettiklerini belirtmiştir. Böylece, Tablo 15 te, tüm katılımcıların söz konusu eğitimlerin, mesleki gelişime yönelik olanların tercih edildiği anlaşılmaktadır.

Öğretmenlerin hizmet içi eğitimlere katılma nedenlerine yönelik bulgular

Betimsel istatistiklerle yapılan incelemeler sonucunda, araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılma sebepleriyle ilgili görüşlerinin cinsiyete göre dağılımları Tablo 16’da sunulmaktadır.

Tablo 16

Cinsiyete göre hizmet içi eğitime katılma sebeplerine göre dağılım durumu

Görüş	Kadın		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	F	%
Boş vaktimi değerlendirmek	1	1,1	0	0	1	0,8
Belge-Sertifika almak	9	10,2	3	6,7	12	9,0
Gezi yapabilmek	0	0	1	2,2	1	0,8
Mesleki gelişimime katkı sağlamak	53	60,2	32	71,1	85	63,9
Yeni bilgiler edinmek	19	21,6	5	11,1	24	18,0
Diğer	6	6,8	4	8,9	10	7,5
Toplam	88	100	45	100	133	100

Tablo 16'ya göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin en fazla %63,9 oranında (n=85) “Mesleki gelişime katkı sağlamak” amacı ile hizmet içi eğitimlere katıldıkları belirlenmiştir. Kadın öğretmenler en fazla %60,2 oranı ile (n=53), erkek öğretmenler en fazla %71,1 oranı ile (n=32) “Mesleki gelişime katkı sağlamak” amacı ile hizmet içi eğitimlere katıldıklarını belirtmiştir. Onbeşinci tablodaki görüşleri teyit eden Tablo 16, öğretmenlerin mesleki gelişimi sağlamak amacıyla hizmetiçi eğitimlere katıldıklarını göstermektedir.

Öğretmenlerin hizmet içi eğitimlere katılmasında etkili olan unsurlara yönelik bulgular

Betimsel istatistiklerle yapılan incelemeler sonucunda, araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılmalarında rol oynayan temel etkenlerin durumuyla ilgili görüşlerinin cinsiyete göre dağılımları Tablo 17’de sunulmaktadır.

Tablo 17

Cinsiyete göre hizmet içi eğitime katılmayı etkileyen öncelikli durum

Görüş	Kadın		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	F	%
Eğitimin zamanı	9	10,2	4	8,9	13	9,8
Eğitimin nerede yapılacağı	14	15,9	5	11,1	19	14,3
Eğitimin içeriği	36	40,9	12	26,7	48	36,1
Eğitim mesleki gelişime katkısı	29	33,0	21	46,7	50	37,6
Diğer	0	0	3	6,7	3	2,3
Toplam	88	100	45	100	133	100

Tablo 17’ye göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin en fazla %37,6 oranında (n=50) “Eğitim mesleki gelişime katkısı” nedeniyle hizmet içi eğitimlere katıldıkları belirlenmiştir. Kadın öğretmenler en fazla %40,9 oranı ile (n=36) “Eğitimin içeriği”, erkek öğretmenler en fazla %46,7 oranı ile (n=21) “Eğitim mesleki gelişime katkısı” hizmet içi eğitime katılmalarında etkili olmaktadır. Böylece, hizmetiçi eğitim içeriğinin, diğer seçeneklere göre daha önemli olduğu görüşlerinin yer aldığı görülmektedir.

Öğretmenlerin hizmet içi eğitimleri düzenlemesini istedikleri kuruma yönelik bulgular

Betimsel istatistiklerle yapılan incelemeler sonucunda, araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerin düzenlemesini istediği kurumla ilgili görüşlerinin cinsiyete göre dağılımları Tablo 18’de sunulmaktadır.

Tablo 18

Cinsiyete göre hizmet içi eğitimlerin hangi birim tarafından yapılması durumu

Görüş	Kadın		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	F	%
Milli Eğitim Bakanlığı	57	64,8	27	60	84	63,2
İl Milli Eğitim Müdürlüğü	6	6,8	6	13,3	12	9,0
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü	25	28,4	11	24,4	36	27,1
Toplam	88	100	45	100	133	100

Tablo 18'e göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin en fazla %63,2 oranında (n=84) "Milli Eğitim Bakanlığı" tarafından verilmesini istedikleri belirlenmiştir. Kadın öğretmenler en fazla %64,8 oranı ile (n=57) ve erkek öğretmenler en fazla %60 oranı ile (n=27) hizmet içi eğitimleri "Milli Eğitim Bakanlığı" tarafından verilmesini istediğini belirtmiştir. Kadın ve erkek öğretmenlerin, hizmetiçi eğitimlerin bakanlık tarafından gerçekleştirilmesine yönelik görüş belirttikleri anlaşılmaktadır.

Öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerle ilgili görüşlerini belirlemek üzere uygulanan 18 soruluk anketin betimsel analizleri yapılmış ve cinsiyete göre verilen yanıtlar incelenmiştir. Araştırmada Öğretmenlerin büyük kısmı, hizmeti içi eğitimlere katıldığını belirtmiş, katıldıkları eğitimlerden edindikleri izlenime göre, hizmet içi eğitimlerin niteliği ve niceliği ile ilgili sorulara yanıtlar vermiştir. Bu yanıtlardan elde edilen bulgular, tartışma ve sonuçlarda literatür ışığında değerlendirilmiş ve öneriler geliştirilmiştir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yarısının, mesleki kıdeminin 5 – 20 yıl arasında olduğu ve diğer yarısının mesleki kıdeminin ise 20 yılın üzerinde olduğu anlaşılmaktadır. Bu bilgiye göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet içi eğitim süreçlerini yıllarca deneyimlediklerini ve katılımcıların tecrübeli olduklarını göstermektedir. Doğan (2009) ve Özkan (2010), yaptıkları çalışmalarda öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerle cinsiyet, yaş, mesleki kıdem arasında anlamlı fark oluşturup oluşturmadığını incelemişlerdir. Doğan (2009) bu değişkenlerden yalnızca yaş değişkenine göre görüşlerin farklılaştığını söylemiştir. Bu çalışmada yalnızca cinsiyet değişkeni incelenmiş, ancak cinsiyetin görüşler üzerindeki etkisinin en fazla hizmet içi eğitimlere katılım eğilimi konusunda ortaya çıktığı belirlenmiştir. Bu bulgu Aydınalp (2008) ve Sezer (2006) tarafından yapılan araştırma bulguları ile paralellik göstermektedir. Bu bulgulardan hareketle; cinsiyetin öğretmenlerin hizmet içi eğitim etkinliklerine ilişkin görüşlerinde farklılaşmaya yol açan bir değişken olmadığı, kadın ve erkekler öğretmenlerin büyük oranda benzer görüşlere sahip oldukları söylenebilmektedir.

Son bir yılda öğretmenlerin katıldıkları hizmet içi eğitim sayıları incelendiğinde; "hiçbir eğitime katılmadım" diyen öğretmenler azınlıkta olmakla birlikte, kadın öğretmenler genellikle yılda 7 ve daha fazla sayıda eğitime katıldığını, erkek öğretmenler ise yılda 1-2 eğitime katıldığını belirtmiştir. Genel olarak değerlendirildiğinde kadın öğretmenlerin, erkek öğretmenlere göre hizmet içi eğitimlere daha fazla katılma eğiliminde olduğu söylenebilir. Aynı zamanda kadın öğretmenler, eğitimlerin kısmen yeterli olduğunu belirtirken, erkek öğretmenler ise yeterli olduğu görüşündedirler. Yine Kadın öğretmenlerin, hizmet içi eğitimlere katılma eğiliminin, erkek öğretmenlere göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Öğretmenlerin, yarıya yakın kesimi her iki cinsiyet grubu için, hizmet içi eğitimlerden sıklıkla haberdar olduğu anlaşılmaktadır.

Öğretmenlerin büyük kısmı, hizmet içi eğitimlerin mesleki ve kişisel gelişimlerine, güncel bilgilere ulaşmalarına, fırsat ve yenilik sağlamalarına kesinlikle katkı sağladığını, okulun kurumsal gelişimine ve mesleki deformasyonu önlemesine ise kısmen katkı sağladığını, ancak hizmet için eğitimlerin hobi edinmelerine katkı sağlamadığını ve aynı zamanda eğitim içeriklerini uygun bulmadıklarını belirtmişlerdir. Güngör ve Yıldırım (2014) yaptığı çalışma, bu araştırma bulgularını desteklemekte ve öğretmenlerin, hizmet içi eğitimlerin yenilik, beceri kazandırma, fırsat sağlama, yaşam boyu öğrenme gibi alanlarda faydalı olduğunu belirttikleri anlaşılmaktadır. Hizmetiçi eğitimlerin, kurumsal gelişime olan katkısının sınırlı olduğu yönündeki görüşlerin de ayrıca araştırılması ve eğitim işgörenleri ile kurumsal ilişki arasındaki süreçlerin anlaşılması gerekmektedir. Çünkü bireysel anlamda kazanılan niteliklerin, kurumsal niteliğe sağlayacağı katkı bilinen bir gerçeklik iken, bu tezatın altında yatan nedenlerin araştırılması gerekmektedir.

Öğretmenlerin hizmet içi eğitimlere gönüllü katılım sağladığı, hizmet içi eğitimleri mesleki gelişimlerine katkı olarak gördüğü, bu eğitimleri yeni bilgi ve beceriler geliştirme yolunda anlamlı buldukları, öğretmenlerin büyük bölümünün hizmet içi eğitimlere mesleki gelişimlerini desteklemek için katıldığı bu araştırmada elde edilen sonuçlardan biridir. Özellikle kadın öğretmenlerin, hizmet içi eğitim alma konusundaki heves ve motivasyonları, hizmet içi eğitimlerin bazı ihtiyaçlarını karşıladığını ve onları zihinsel, duygusal ve psikolojik açıdan beslediğini göstermektedir. Öğretmenler, hizmet içi eğitimlerin onlar için zaman kaybı olmadığını düşünmekte, yüz yüze

yöntemle yapılan eğitimlerin onları daha fazla katılıma teşvik ettiğini, eğitimlerin daha çok MEB tarafından verilmesini istediklerini belirtmişlerdir. Araştırmanın her iki cinsiyetteki katılımcılarının, hizmetiçi eğitimlerin, il ya da ilçe müdürlükleri yerine özellikle Milli Eğitim Bakanlığı tarafından gerçekleştirilmesi yönündeki görüşlerinin altında yatan nedenlerin farklı bir araştırma ile ortaya konulması gerekmektedir. Çünkü bu sonuç ta oldukça manidardır.

Öğretmenlerin büyük çoğunluğu, hizmetiçi eğitimlere katılımı teşvik eden yöntemin, yüz-yüze olduğunu belirtmişlerdir. Kadın öğretmenler çevrim içi uzaktan eğitim ile ÖBA yöntemine yakın oranlarda olumlu baktıklarını belirtirken, erkek öğretmenlerin çevrimiçi uzaktan yöntemine, tamamen olumsuz yaklaşıtları dikkat çekmektedir. Karagiorgi vd. (2005) yaptığı çalışmada eğitimlerin yeri, zamanı, süresi ve eğitimi verecek olan kişinin kim olduğunun da, katılımcılar için önemli olduğunu belirtmektedir. Yüz-yüze eğitimler hem geçmiş alışkanlıklar nedeniyle hem de uzaktan eğitimin getirdiği zorluklar nedeniyle daha fazla tercih edilmektedir. Dulo (2022), Etiyopya’da yaptığı çalışmada öğretmen görüşlerine göre hizmet içi eğitimin sırasıyla değerlendirme, planlama, uygulama, sınıf yönetimi ve öğretmene katkısı olduğunu belirtmiştir. Yapılan hizmet içi eğitimlerin öğretim kalitesi üzerinde etkili olabilmesi için öğretmenin yaşının, yeterlilik düzeyinin ve programın türünün etkili olduğu vurgulanmıştır. Buna göre, hizmet içi eğitimlerin verimliliğini arttırmak üzere daha kapsamlı çalışmaların yapılması gerektiği söylenebilir.

Öğretmenlerin hizmet içi eğitimleri büyük çoğunluğu mesleki ya da kişisel gelişimine katkı sağlama amacıyla tercih ettiklerini belirtmektedir. Kadınların mesleki gelişime yönelik eğitimlere erkek öğretmenlere göre daha fazla eğilim gösterdiği dikkati çekmektedir. Kadın öğretmenler öncelikle hizmet içi eğitimin içeriğine daha fazla dikkat ederken, erkek öğretmenlerin hizmet içi eğitimin mesleki gelişime katkısına daha fazla önem verdikleri belirlenmiştir. Karagiorgi vd. (2005) yaptığı çalışmada benzer biçimde katılımcıların hizmet içi eğitim tercihlerinde en önemli faktörün konu, kapsam ve içerik olduğunu belirtmiştir. Gültekin ve Çubukçu (2008) ise öğretmenlerin bireysel gelişimlerini desteklemek üzere eğitimlere katıldığını vurgulamıştır.

Öğretmenlerin büyük çoğunluğu (%70) hizmet içi eğitimlere kendi istekleri ile katıldığını belirtmiştir. Bu oran, öğretmenlerin hizmet içi eğitimlere katılım eğiliminin yüksek olduğunu göstermektedir. Hizmet içi eğitimlere katılımın zorunlu olması ya da okul müdürünün ricası nedeniyle katılım gösteren öğretmenlerin oranı %30’a yakındır. Diğer yandan, erkek öğretmenlerin eğitim süreçlerine zorunlu katılma oranlarının kadın öğretmenlere göre daha yüksek olduğu dikkati çekmektedir. Bu bulgu, kadın öğretmenlerin hizmet içi eğitime katılma eğiliminin ve motivasyonlarının daha yüksek olduğu sonucunu desteklemektedir. Aslan Keleş (2019), yaptığı çalışmada MEB ve farklı kurumlar tarafından düzenlenen hizmet içi eğitimlere katılan öğretmenlerin eğitimlere kendi istekleri ile katıldıklarını ancak eğitimlerin içeriğini bu çalışmadakine benzer biçimde yeterli bulmadıklarını belirlemiştir. Ayrıca öğretmenlerin eğitimlerin de uzman ve alanında yetkin kişiler olmadığını vurgulamıştır.

Öğretmenlerin büyük çoğunluğu, hizmet içi eğitimlerin onlar için zaman kaybı olmadığını belirtmiştir. Diğer bir deyişle bu sürece bir kazanç gözüyle baktıkları söylenebilir. Bu da söz konusu olabilecek eğitim yaşantılarının, öğretmenlerin mesleki ve kişisel gelişimlerini sağlamak için gerçek bir fırsat olduğunu göstermektedir.

Bu araştırmanın bulgularından elde edilen sonuçlara göre, kadın ve erkek öğretmenlerin kendilerini ve kurumlarını geliştirmeye yönelik farkındalıklarının oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Özellikle kurumsal gelişimin sağlanmasına yönelik hizmetiçi eğitim programlarının geliştirilmesine ihtiyaç duyulduğu söylenebilir. Öğretmenlerin hobi, sanat ve spor gibi yaşantılarını destekleyecek hizmetiçi eğitimlerin gerçekleştirilmesi, bütüncül bir gelişime katkı sağlayacaktır. Ayrıca, ilçe ve il Milli Eğitim Müdürlükleri’nin gerçekleştirdiği eğitimler ile bakanlık tarafından gerçekleştirilenler arasındaki farkın, nitelik açısından ortaya koyduğu çıktılarının incelenmesi gerekmektedir.

Kaynakça

- Arıkan, R. (2004). *Araştırma teknikleri ve rapor hazırlama*. Ankara: Asil Yayın.
- Arslan, M. (2015). *Türkiye milli eğitim sistemindeki değişmeler ışığında "hizmet içi eğitim"*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul.
- Aslan Keleş, H. (2019). *Yönetici ve sınıf öğretmenlerine yönelik düzenlenen hizmet içi eğitimlerin değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale.
- Avcı, B. ve Güven, M. (2021). Öğretmenlerin Çevrim içi Eğitime İlişkin Hizmet İçi Eğitim Gereksinimlerinin Belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (51), 345-367.
- Aydınalp, B.(2008). *Ortaöğretim öğretmenlerinin hizmet içi eğitim hakkındaki görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi, İstanbul
- Bilgin, K.U. (2004). *Kamu performans yönetimi memur hak ve yükümlülüklerin performansa etkisi*, Ankara: TODAİE.
- Cemaloğlu, N., Kukul, V., Üstündağ, M.T., Güneş, E., ve Arslangilay, S. (2018). Eğiticilerin Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi: Bilecik İli Örneği. *Turkish Studies Educational Sciences*, 13(11), 399-420.
- Cheng, E. W. L (2016). Maintaining the transfer of in-service teachers' training in the workplace. *Educational Psychology*, 36(3), 444-460.
- Demirtaş, T. Z. (2008). *İlköğretim okulları öğretmenlerinin hizmet içi eğitim ihtiyaçları ile kurum içi iletişim algıları arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Doğan, D. (2009). *Hizmet içi eğitime katılımın eğitim öğretim sürecine etkisi ile ilgili yönetici ve öğretmen görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi, İstanbul
- Dreer, B., Dietrich, J., & Kracke, B. (2017). From in-service teacher development to school improvement: factors of learning transfer in teacher education. *Teacher Development*, 21(2), 208-224.
- Dulo, A. A. (2022). In-service teachers' professional development and instructional quality in secondary schools in Gedeo Zone, Ethiopia. *Social Sciences & Humanities Open*, 5(1), 100252.
- Ercan, T. & Kutay, M. (2022). Training professional smart city workforces through a partnership with technology firms. In J. R. Vacca (Ed.), *Smart Cities Policies and Financing -Approaches and Solutions* (181-196). Elsevier Inc
- Gültekin M. ve Çubukcu, Z. (2008). İlköğretim öğretmenlerinin hizmet içi eğitime ilişkin görüşleri, *Sosyal Bilimler Dergisi*, (19), 185-201.
- Gültekin, M. (2020). Değişen toplumda eğitim ve öğretmen nitelikleri. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 10(1), 654-700.
- Güngör, S. K. ve Yıldırım, Y. (2014). Okul Yöneticileri İle Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitim Etkinliklerine Yönelik Görüşlerinin Karşılaştırılması. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (23), 218-250.
- Karagiorgi, Y., Symeou, L., Neophytou, E. (2005). Diagnosis Of Teachers Training Needs In Cyprus. Cyprus Pedagogical Institute. (The research was sponsored by the Cyprus SOCRATES National Agency
- Karasar, N. (1992). *Bilimsel araştırma yöntemi*, 5. Baskı, Ankara: Tek ışık Matbaası
- Kaya, M. (2020). MEB Öğretmen Yetiştirme Genel Müdürlüğü'nün Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri: Katılımcılar, Eğitim Durumları, Eğitim Konuları. *Trakya Eğitim Dergisi*, 10(1), 183-193.
- Kaya, N. (2022). *Hizmet içi Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri: Bağcılar İlçesi Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Nartgün, S. Ş. (2006). İlköğretim okulu öğretmenlerinin hizmet içi eğitim programlarının etkileri üzerine düşünceleri (Bolu İli Örneği). *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 157-178
- Osamwonyi, E. F. (2016). In-service education of teachers: Overview, problems and the way forward. *Journal of Education and Practice*, 7(26), 83-87.

- Sabuncuoğlu, Z. (2011). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. İstanbul, Beta Basın yayın.
- Sezer, E. (2006). *Milli eğitim bakanlığına bağlı devlet okullarında çalışan psikolojik danışman ve rehber öğretmenlerin hizmet içi eğitime ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi (İstanbul İli Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi, İstanbul
- Şahin, H., & Akıncı, M. (2020). Research trends towards teachers' in-service training. *Malaysian Online Journal of Educational Sciences*, 8(3), 35-50.
- Taymaz, H.(1997). *Hizmet içi eğitim*. Ankara: Ankara Sevinç Matbaası
- Tutum, C.(1976). *Personel yönetimi*. Ankara: TODAİE Yayınları.
- Türker, A.U. (1996). *Türk eğitim sisteminde kız meslek lisesi müdürleri ve endüstri meslek lisesi müdürlerinin hizmet içi eğitim ile yetiştirilmeleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.